

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o stave realizácie prijímacieho konania na gymnázium a do študijných odborov na strednú odbornú školu v školskom roku 2012/2013 v SR

Inšpekcie sa vykonali s cieľom zistiť úroveň pripravenosti a realizácie prijímacieho konania a overiť dodržiavanie právnych predpisov pri prijímaní žiakov na gymnáziá a do študijných odborov (ŠO) v stredných odborných školách (SOŠ).

Realizácia prijímacieho konania na gymnázium

Základné údaje

Kontrola realizácie prijímacieho konania na gymnázium bola vykonaná v 20 školách, na ktoré bolo plánované prijať 1 366 žiakov. Prihlášku na vzdelávanie zaslalo 1 676 uchádzačov a prijímaciu skúšku vykonalo 873 uchádzačov.

Tabuľka 1 Počet kontrolovaných gymnázií podľa krajov, zriaďovateľov a vyučovacieho jazyka

Kraj	Počet kontrolovaných škôl			z toho škôl s VJN	Spolu
	štátne	cirkevné	súkromné		
Bratislavský	1	1	-	-	2
Trnavský	-	1	-	-	1
Nitriansky	1	-	1	1/-	2
Trenčiansky	2	1	-	-	3
Banskobystrický	3	1	-	1/-	4
Žilinský	1	1	-	-	2
Prešovský	1	1	-	-	2
Košický	1	1	2	-	4
Spolu	10	7	3	3	20

Tabuľka 2 Prehľad plánovaného počtu tried a žiakov a počtov uchádzačov, ktorí sa zúčastnili prijímacieho konania podľa krajov SR

Kraj	Plánovaný počet				Počet uchádzačov						Prijatí bez prijím. skúšky
	tried		žiakov		prihlásených do 1. roč.		ktorí vykonali prijímaciu skúšku				
	4. roč.	8. roč.	4. roč.	8. roč.	4. roč.	8. roč.	ústnu		písomnú		
	4. roč.	8. roč.	4. roč.	8. roč.	4. roč.	8. roč.	4. roč.	8. roč.	4. roč.	8. roč.	
Bratislavský	3	2	86	58	90	120	0	0	28	62	8
Trnavský	2	1	60	20	56	19	0	0	39	19	16
Nitriansky	2	0	60	0	57	0	0	0	11	0	7
Trenčiansky	9	2	254	44	324	37	0	0	186	20	80
Banskobystrický	8	2	228	44	336	26	4	16	120	10	59
Žilinský	4	1	110	22	203	38	0	0	66	27	38
Prešovský	4	2	120	50	187	60	0	0	101	60	28
Košický	5	4	144	66	100	23	0	0	82	22	5
Spolu	37	14	1 062	304	1 353	323	4	16	633	220	241

Analýza zisteného stavu

Prijímanie na vzdelávanie v stredných školách

Všetci uchádzači o prijatie na 4-ročný vzdelávací program gymnázia a na 8-ročný vzdelávací program gymnázia boli v školskom roku 2012/2013 žiakmi 9. alebo 5. ročníka základných škôl (ZŠ) a mali tak predpoklad získať nižšie stredné vzdelanie alebo primárne vzdelanie ako základnú podmienku prijatia na štúdium na strednú školu. Ďalšou podmienkou prijatia bolo splniť podmienky prijímacieho konania.

Organizácia prijímacieho konania

Profilové predmety prijímacej skúšky pre gymnáziá boli zverejnené Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR).

Riaditelia škôl po prerokovaní v pedagogickej rade určili jednotné kritériá prijímacej skúšky, ktorá mala najčastejšie formu písomných testov, určili jej obsah a rozsah v súlade so vzdelávacími štandardami príslušného štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP).

Riaditelia gymnázií rozhodli o prijatí uchádzačov, ktorí dosiahli v Testovaní 9 (T9) v každom predmete úspešnosť viac ako 90 %, bez prijímacej skúšky. Rozhodnutia o prijatí odoslali v termíne stanovenom právnym predpisom s výnimkou školy, kde riaditeľ rozhodol o prijatí uchádzača bez prijímacej skúšky v rozpore so zákonom až v deň jej konania. V rozhodnutiach riaditeľa inej školy boli vo výrokovvej časti zistené nedostatky v neúplnej a nesprávnej citácii ustanovení právnych predpisov, na základe ktorých sa rozhodlo (uvedené ustanovenia sa týkali súkromných škôl). Vo všetkých vydaných rozhodnutiach cirkevnej školy v Žilinskom kraji sa vyskytli nedostatky.

Prijímacia skúška

Overenie vedomostí uchádzačov o prijatie do štvorročného aj osemročného vzdelávacieho programu gymnázia sa realizovalo prevažne písomnými testami z profilových predmetov. Len v 1 škole uchádzači vykonávali prijímacie skúšky ústnou formou. Testy zo slovenského jazyka a literatúry (SJL) pozostávali z doplnovačky (diktátu) a z jazykových a literárnych úloh. Vedomosti z matematiky (MAT) uchádzači preukázali tiež v riešení úloh testov. Na vypracovanie testov mali limitovaný čas primeraný k počtu úloh a medzi testami bola psychohygienická prestávka. Okrem testu z predmetov určených MŠVVaŠ SR absolvovali žiaci v 1 škole v Trnavskom kraji aj písomný test z náboženskej výchovy. Príprava a organizácia prijímacej skúšky bola na školách dobre zabezpečená.

V 2 školách mali doplnené profilové predmety o maďarský jazyk a literatúru. Uchádzači o prijatie so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami mali v 1 škole podľa odporúčania poradenského zariadenia upravenú veľkosť písma v zadaniach úloh a vykonali prijímaciu skúšku v bežnej skupine uchádzačov. Uchádzač s pervazívnou vývinovou poruchou mal vytvorené osobitné podmienky zodpovedajúce jeho postihnutiu.

Prijímacia skúška sa v kontrolovaných subjektoch konala v dvoch termínoch v súlade s právnymi predpismi. Pozvánky na prijímaciu skúšku boli uchádzačom odoslané včas a na termín, ktorý si uviedli v prihláške. Pozvánky boli doplnené informáciami o organizácii prijímacej skúšky a o postupe v prípade, ak sa uchádzač zo závažných príčin na ňu nebude môcť dostaviť. Pri kontrole kópií odoslaných pozvánok v 1 súkromnej škole v Nitrianskom kraji sa zistilo, že v texte pozvánky nebol uvedený dátum a v knihe odoslanej pošty chýbala ich evidencia. Podľa vyjadrenia riaditeľa školy boli odoslané 2 týždne pred 1. termínom konania prijímacích skúšok. Kontrolou bolo zistené, že všetci 3 uchádzači boli pozvaní na 1. termín prijímacej skúšky, hoci dvaja sa hlásili na 2. termín.

Kontrola dokumentácie k prijímaciemu konaniu

Kontrolované prihlášky boli podané na tlačive podľa vzoru zverejneného MŠVVaŠ SR, obsahovali všetky údaje podľa ustanovenia právneho predpisu. Bol v nich uvedený prospech uchádzača zo ZŠ (prospech v 1. polroku 5. ročníka uchádzača o 8-ročný vzdelávací program

a prospech v 2. polroku 8. ročníka a v 1. polroku 9. ročníka uchádzača o 4-ročný vzdelávací program), percento úspešnosti v T9, termín konania prijímacej skúšky a potvrdenie lekára o jeho zdravotnej spôsobilosti. V súkromnej škole v Nitrianskom kraji mal uchádzač v prihláške uvedenú vývinovú poruchu učenia a správa zo špeciálno-psychologického vyšetrenia tvorila prílohu prihlášky. Uchádzač konal prijímaciu skúšku za rovnakých podmienok ako žiaci bez zdravotného znevýhodnenia. Riaditelia ZŠ odoslali prihlášky na štúdium v stanovenom termíne. Vo všetkých 13 prihláškach do osemročného vzdelávacieho programu 1 školy Košického kraja chýbali potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti uchádzača. Riaditeľka školy sa vyjadrila, že rodičia týchto žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia ho nepredložili vzhľadom na to, že za potvrdenie bolo potrebné zaplatiť. Iba 4 prihlášky v tejto škole obsahovali výchovno-vzdelávacie výsledky za všetky požadované ročníky.

O počte tried a žiakov 1. ročníka rozhodli zriaďovatelia v stanovenom termíne na základe návrhov, ktoré predložili riaditelia škôl po prerokovaní na zasadnutí pedagogickej rady a rady školy. Pôvodne plánované otvorenie 1 triedy 4-ročného vzdelávacieho programu gymnázia bolo v 1 škole zmenené na zriadenie 2 tried (počet uchádzačov bol 56, zriadené triedy mali po 28 žiakov). Zriaďovateľ inej štátnej školy neakceptoval návrh riaditeľa na zriadenie 2 tried 1. ročníka a povolil zriadiť len 1 triedu.

Zriaďovatelia vydali rozhodnutia o zriadení tried 8-ročného vzdelávacieho programu gymnázia včas. Z dôvodu menšieho počtu uchádzačov o tento program vzdelávania sa v 1 škole prijímacia skúška nekonala a trieda nebola zriadená (Trenčiansky kraj).

Kritériá prijatia mala väčšina škôl dobre vypracované. V 1 škole chýbala vo zverejnených kritériách podmienka, že uchádzač nemôže byť žiakom inej strednej školy. Okrem úspešného vykonania prijímacej skúšky zahŕňali bodové ohodnotenie prospechu v ZŠ, úspešnú účasť na olympiádach a súťažiach, zdravotnú spôsobilosť na štúdium a úspešné ukončenie 9. alebo 5. ročníka ZŠ. V 1 cirkevnej škole napriek podrobnému rozpracovaniu kritérií prijatia neboli vyšpecifikované podmienky, kedy uchádzač úspešne vykonal prijímaciu skúšku. Kritérium úspešného, resp. neúspešného vykonania prijímacej skúšky absentovalo aj v ďalšej súkromnej škole v Košickom kraji. Poradie uchádzačov pri rovnosti bodov mali školy zadefinované. Kritériá prijatia boli schválené na zasadnutí pedagogickej rady a v stanovenom termíne uverejnené na webových sídlach škôl, resp. na nástenkách v ich priestoroch. Nedostatkom v informáciách zverejnených v 1 škole v Nitrianskom kraji bol nesprávne uvedený termín konania prijímacích skúšok.

Riaditelia škôl na zabezpečenie prípravy, organizácie a spracovania výsledkov prijímacích skúšok a na posúdenie študijných predpokladov uchádzačov menovali prijímaciu komisiu. V cirkevnej škole bol členom prijímacej komisie aj zástupca zriaďovateľa a rady školy.

Iné zistenia

Zriaďovateľ súkromnej školy v Košickom kraji, rozhodol zriadiť 2 triedy štvorročného vzdelávacieho programu so 60 žiakmi (1 triedu v kmeňovej škole a 1 na alokovanom pracovisku). Prijímacie konanie nebolo realizované z dôvodu nezájmu žiakov. Miestny orgán štátnej správy v školstve stanovil škole pre prijímacie konanie na školský rok 2013/2014 zriadiť 1 triedu gymnázia s osemročným vzdelávacím programom s počtom žiakov 18 pre kmeňovú školu a rovnako aj pre alokované pracovisko. O prijatie na štúdium sa uchádzalo len 13 záujemcov. Riaditeľka školy vydala rozhodnutie o prijatí 10 uchádzačov, ktorí absolvovali prijímaciu skúšku a preukázali ukončenie primárneho vzdelávania, hoci v kritériách prijatia neboli jasne stanovené podmienky úspešnosti/neúspešnosti vykonania prijímacej skúšky.

V inej súkromnej škole sa odlišovali informácie uvedené na webovom sídle a na nástenke v škole (tieto sa zhodovali s informáciami v zápisnici zo zasadnutia pedagogickej rady). Informácie sa týkali profilových predmetov, obsahu a rozsahu prijímacej skúšky i podmienok

jej úspešného vykonania. Riaditeľ školy túto skutočnosť odôvodnil omylom pri prenose (kopírovaní) údajov týkajúcich sa bilingválneho štúdia.

Kontrola realizácie prijímacieho konania na gymnázium bola vykonaná aj v bilingválnom gymnáziu, kde bola skontrolovaná dokumentácia k talentovým skúškam.

Realizácia prijímacieho konania do študijných odborov na strednú odbornú školu Základné údaje

Realizácia prijímacieho konania do študijných odborov na SOŠ sa kontrolovala v 24 školách, na ktoré sa prihlásilo 2 346 uchádzačov. Plánovaný počet žiakov 1. ročníka bol 1 805 a prijímacieho konania sa zúčastnilo 1 285 uchádzačov.

Tabuľka 3 Počet kontrolovaných SOŠ podľa krajov, zriaďovateľov a vyučovacieho jazyka

Kraj	Počet kontrolovaných škôl			z toho s VJN	Spolu
	štátne	cirkevné	súkromné		
Bratislavský	3	-	1	-	4
Trnavský	1	-	-	-	1
Nitriansky	3	-	-	-	3
Trenčiansky	1	1	1	-	3
Banskobystrický	4	-	-	1	4
Žilinský	2	-	1	-	3
Prešovský	1	-	2	-	3
Košický	1	1	1	-	3
Spolu	16	2	6	1	24

Tabuľka 4 Prehľad plánovaného počtu tried a žiakov a počtov uchádzačov, ktorí sa zúčastnili prijímacieho konania podľa krajov SR

Kraj	Plánovaný počet		Počet uchádzačov			Prijatí bez prijím. skúšky
	tried	žiakov	prihlásených do 1. roč.	ktorí vykonali prijímaciu skúšku		
				ústnu	písomnú	
Bratislavský	14	378	617	15	281	18
Trnavský	3	70	27	-	10	-
Nitriansky	5	136	173	-	64	-
Trenčiansky	6	172	304	-	127	20
Banskobystrický	12	360	518	-	277	32
Žilinský	11	324	384	-	204	9
Prešovský	4	110	81	-	42	1
Košický	10	255	242	120*	65	-
Spolu	65	1 805	2 346	135	1 070	80

* prijímacia skúška nepreverovala vedomosti z profilových predmetov, nebola v súlade so zákonom

Analýza zisteného stavu

Prijímanie na vzdelávanie v stredných školách

Zákonom stanovenou podmienkou prijatia do 1. ročníka vzdelávacieho programu úplného stredného odborného vzdelania bolo získanie nižšieho stredného vzdelania a splnenie podmienok prijímacieho konania. Všetci uchádzači o prijatie na štúdium v školskom roku 2013/2014 boli v čase vykonanej kontroly žiakmi 9. ročníka ZŠ.

Organizácia prijímacieho konania

V SOŠ boli profilové predmety prijímacieho konania na prijímacích skúškach stanovené MŠVVaŠ SR.

Po prerokovaní na zasadnutí pedagogickej rady riaditeľa škôl určili jednotnú formu prijímacej skúšky a jej obsah. Okrem 2 škôl mala prijímacia skúška podobu písomných testov z učiva profilových predmetov v rozsahu vzdelávacích štandardov ŠVP.

Žiakom, ktorí v T9 dosiahli úspešnosť najmenej 90 % v každom predmete samostatne, riaditeľia škôl zaslali rozhodnutie o prijatí bez prijímacej skúšky v stanovenom termíne.

Prijímacia skúška

Vedomosti z profilových predmetov uchádzači preukazovali v testoch, na vypracovanie ktorých mali stanovený časový limit. V 1 škole v Košickom kraji prijímacia skúška nebola v súlade s právnymi predpismi, pozostávala z ústneho pohovoru o motivácii uchádzača pri výbere ŠO. Vypracované varianty prijímacích testov, z ktorých jeden vyberali v deň konania prijímacej skúšky mali 3 školy. Uchádzači so zdravotným znevýhodnením mali v 3 školách primerane upravené podmienky testovania. Prijímacie skúšky mala väčšina škôl z hľadiska prípravy a organizácie dobre zabezpečené.

V škole s vyučovacím jazykom maďarským bolo súčasťou prijímacej skúšky okrem SJL a MAT aj preverenie vedomostí z maďarského jazyka a literatúry.

Všetky kontrolované školy dodržali právnym predpisom stanovený termín konania prijímacej skúšky. Riaditeľia škôl zaslali pozvania na prijímaciu skúšku najneskôr päť dní pred jej konaním.

Kontrola dokumentácie k prijímaciemu konaniu

Kontrolou prihlášok na vzdelávanie sa zistilo, že všetky boli podané na príslušnom tlačive a v termíne v súlade s právnym predpisom. Obsahovali zákonom stanovené údaje a boli potvrdené príslušnou ZŠ. Niektoré z nich boli doplnené dokladmi o úspešnosti v predmetových olympiádach a súťažiach súvisiacich s odborom vzdelávania uchádzača, prípadne dokladom o zdravotnom znevýhodnení uchádzača. Ojedinele sa vyskytli neúplne vyplnené prihlášky.

Zriaďovatelia rozhodli v stanovenom termíne o počte tried a žiakov 1. ročníkov tak, ako boli navrhnuté riaditeľmi škôl. Tieto návrhy boli prerokované na zasadnutiach pedagogickej rady a rady školy. Výnimkou bola škola, ktorá pre veľký počet uchádzačov o ŠO učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo dodatočne požiadala o navýšenie počtu žiakov (z 30 na 50) a zriadenie 2 tried namiesto 1 pôvodne plánovanej. V 2 školách zriaďovatelia na žiadosť riaditeľov upravili počty žiakov jednotlivých ŠO a prispôbili ho záujmu uchádzačov. Informáciu o počte tried a zmenách počtu žiakov v jednotlivých ŠO neposkytla 1 zo škôl v Žilinskom kraji na svojom webovom sídle a nesprávne informácie obsahovali aj jej vnútorné dokumenty.

Školy mali zväčša podrobne rozpracované kritériá na prijatie s určením oblastí, za ktoré môže uchádzač získať body a vypracovaný postup pri zostavovaní poradia uchádzačov v prijímacom konaní. Informácie o podmienkach prijatia na vzdelávanie školy zverejnili na svojich webových sídlach. V 4 školách nebola stanovená bodová hranica prijímacej skúšky, ktorá by určovala úspešnosť alebo neúspešnosť jej vykonania. V jednej z týchto škôl v Bratislavskom kraji zverejnené kritériá neinformovali o skutočnom obsahu a rozsahu prijímacej skúšky a možnosti prijatia bez prijímacej skúšky pri splnení podmienok zákona. V ďalšej škole v kritériách na prijatie chýbal postup pri rovnosti bodov a v inej škole nemali určené rozpätie počtov bodov získaných za T9. Informácie o organizácii a zverejnení výsledkov prijímacej skúšky absentovali aj v ďalšej škole.

Na všetkých kontrolovaných školách riaditeľia zriadili prijímacie komisie, ktoré zabezpečovali prípravu, priebeh a vyhodnotenie výsledkov prijímacích skúšok a posudzovali študijné predpoklady uchádzačov vo zvolených ŠO. Ich zriadenie a činnosť boli v súlade

s platnými právnymi predpismi okrem školy v Nitrianskom kraji, kde prijímacia komisia zasadala len v termínoch konania prijímacích skúšok, neprerokovala prípravu prijímacej skúšky a nevyhotovila vstupné podklady o uchádzačoch (prospech a percentuálna úspešnosť v T9). V tejto škole nebol zverejnený zoznam prijatých uchádzačov a riaditeľka vydala rozhodnutia o prijatí a vykonala zápis prijatých uchádzačov v termíne, ktorý bol v rozpore s platným právnym predpisom.

Iné zistenia

Uchádzačom o prijatie na súkromnú školu v Košickom kraji, ktorí disponovali potrebnými zručnosťami, bol na prijímacej skúške zadaný test zo SJL v elektronickej podobe.

Škola v Nitrianskom kraji s vyučovacím jazykom slovenským a vyučovacím jazykom maďarským (VJS/VJM) nemala v kritériách na prijatie do ŠO uvedený vyučovacím jazyk, hoci dané odbory mala v sieti zaradené s VJS/VJM. Od školského roku 2000/2001 pre nezáujem o štúdium vo VJM neboli takéto triedy otvorené. Napriek tejto skutočnosti škola nepodala žiadosť o zmenu v sieti škôl a školských zariadení a zachovala si dvojjazyčný názov.

Závery

Prijímacieho konania na vzdelávanie do štvorročného aj osemročného vzdelávacieho programu gymnázia sa na 20 kontrolovaných školách zúčastnilo 1 114 uchádzačov. Z nich bolo bez prijímacej skúšky na základe výsledkov z Testovania 9 prijatých 241 uchádzačov (21,63 %). Prijímacieho konania do študijných odborov SOŠ sa v 24 školách zúčastnilo 1 165 uchádzačov, z ktorých bolo 80 (6,87 %) prijatých na základe výsledkov z Testovania 9. Prijímacia skúška pozostávala z písomných testov, v ktorých sa overovali vedomosti z profilových predmetov.

Realizácia prijímacieho konania na gymnázium a SOŠ bola z hľadiska prípravy, organizácie a priebehu na väčšine škôl v súlade s právnymi predpismi. Prijímacia skúška v 1 SOŠ v Košickom kraji nepreverovala vedomosti z profilových predmetov, čo bolo v rozpore so školským zákonom. Nedostatky sa vyskytli v dokumentácii k prijímaciemu konaniu (častejšie v SOŠ). Týkali sa neúplnosti kritérií na prijatie, nestanovenia hranice úspešného alebo neúspešného vykonania prijímacej skúšky, neuvedenia správneho termínu konania prijímacej skúšky, rozporov v informovaní o profilových predmetoch, o obsahu a rozsahu prijímacej skúšky a nezverejnenia výsledkov prijímacieho konania. Nedostatky sa vyskytli aj v rozhodnutiach riaditeľov škôl (častejšie v gymnáziách). Išlo o nesprávne a neúplné citácie ustanovení právnych predpisov a vydanie rozhodnutí v termíne, ktorý nebol v súlade so zákonom. Ďalšie nedostatky sa týkali neúplného vyplnenia prihlášok na štúdium a nevytvorenia primeraných podmienok pre uchádzača so zdravotným znevýhodnením.

Výrazne pozitívne zistenia

- práca prijímacích komisií škôl na príprave, realizácii a spracovaní výsledkov prijímacích skúšok v gymnáziách
- využitie informačných a komunikačných technológií pri realizácii prijímacej skúšky a vypracovanie viacerých variantov testov prijímacej skúšky v SOŠ

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- rozhodnutia riaditeľov škôl o prijatí uchádzačov (úplnosť a správnosť citácie právnych predpisov, dodržanie termínu vydania rozhodnutia o prijatí, termínu vydania rozhodnutia o prijatí bez prijímacej skúšky)
- kritériá prijatia (ich úplnosť, stanovenie obsahu a rozsahu prijímacej skúšky, určenie hranice úspešného/neúspešného vykonania prijímacej skúšky)
- informovanosť uchádzačov a ich zákonných zástupcov (o počte tried a žiakov jednotlivých študijných odborov, o kritériách prijatia, organizácii a výsledku prijímacej skúšky)

- úplnosť údajov v prihláškach

Odporúčania a podnety

Ministerstvu školstva, vedy výskumu a športu SR

- aktualizovať názov tlačiva prihlášky na štúdium na strednej škole podľa názvu uvedeného v § 63 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – *Prihláška na vzdelávanie*
- doplniť do prihlášok na vzdelávanie údaj pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, podľa ktorého by sa mala upraviť forma prijímacej skúšky v zmysle školského zákona